

Opcat-inspektion av Kriminalvården, häktet Malmö, den 18 och 19 april 2024

Inledning och inspektionens syfte

På uppdrag av JO Katarina Pålsson genomförde seniora rådgivaren Gunilla Bergerén den 18 och 19 april 2024 en oanmäld inspektion av Kriminalvården, häktet Malmö. Vid inspektionen deltog även byråchefen Anna Flodin samt rättssakkunniga Per Samuelsson och Elin Schmid.

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga och identifiera samt analysera faktorer liksom förhållanden som kan innebära risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, den s.k. Opcat-verksamheten. Opcat står för Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, dvs. det fakultativa protokollet till FN:s antitortyrkonvention. Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige fullgör JO uppdraget.

JO har återkommande granskat Kriminalvårdens hantering av överbeläggning och de konsekvenser som förhållandena kan få för de frihetsberövade. Beläggningssituationen är för närvarande ytterst ansträngd och förväntas vara det en tid framöver. Med anledning av situationen tillskapar myndigheten s.k. beredskapsplatser och planerar för dubbelbeläggning av celler i större omfattning än tidigare. JO Katarina Pålsson har därför beslutat att Opcat-verksamheten inom hennes ansvarsområde under år 2024 särskilt ska inriktas på att undersöka vilka följder och risker dubbelbeläggning i häkte och anstalt kan medföra för de frihetsberövade. En inspektionsserie med detta tema genomförs under året. De viktigaste iakttagelserna och samlade uppgifterna kommer tillsammans med JO:s rekommendationer senare att sammanställas i en eller flera rapporter.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att kriminalvårdschefen AA och kriminalvårdsinspektörerna BB samt CC kortfattat presenterade verksamheten och redogjorde för den aktuella beläggningssituationen. Delar av häktets lokaler förevisades, bl.a. två restriktionsavdelningar med platser för dubbelbeläggning. JO:s medarbetare fotograferade delar av lokalerna och gjorde en översiktlig granskning av bl.a. beslut om placering i bostadsrum med annan intagen, en lokal rutin om dubbelbeläggning och incidentrapporter kopplade till sådan beläggning. Vid inspektionen samtalade JO:s medarbetare med 14 intagna, varav samtliga delade cell. En av dem hade under sin häktestid delat cell med mer än en medintagen. Det hölls också samtal med sju anställda.

Enligt Kriminalvårdens årliga platsbeslut ska häktet Malmö från och med den 1 januari 2024 ha totalt 153 ordinarie platser (KV 2024-213), av vilka 15 utgör beredskapsplatser. Samtliga platser är restriktionsplatser. Av det totala antalet platser är 28 lokaliserade på röd avdelning, som Kriminalvården hyr av Polismyndigheten och utgörs av tidigare arrestlokaler.¹ Av dessa 28 platser är sju beredskapsplatser och 21 är tillfälligt öppnade platser. Under inspektionen uppgav häktesledningen att häktet Malmö har totalt 139 platser, varav 20 är beredskapsplatser. Enligt ledningen består röd avdelning av totalt 22 platser, varav sju beredskapsplatser. Bortsett från beredskapsplatserna uppgick den genomsnittliga belägningsgraden på häktet under 2024 till 116 procent.

Inspektionen avslutades med en genomgång där företrädare för häktet fick möjlighet att kommentera de centrala iakttagelser som JO:s medarbetare hade gjort vid inspektionen och att besvara frågor om en del uppgifter som då hade kommit fram. Vid denna genomgång deltog förutom de som närvarade vid det inledande mötet även kriminalvårdsinspektörerna DD, EE, FF, GG och säkerhetshandläggaren HH.

Protokollförelse vid inspektionen var Elin Schmid.

Protokollet har justerats den 26 juni 2024 av seniora rådgivaren Gunilla Bergerén.

Jag har tagit del av protokollet och kommer efter ytterligare inspektioner inom ramen för det aktuella temat att lämna mina rekommendationer.

2024-06-26

¹ Enligt Kriminalvårdens platsbeslut benämnt häktet Malmö, avdelning polisen. Se också protokoll i O 25-2021.

Katarina Pålsson

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.